

कोरोना भाइरस : तथ्य र मिथ्या (झूट)

सामाजिक सञ्जाल र सुनेकै भरमा कोरोना भाइरसबारे धेरै मिथ्या (झूट) खबर फैलिरहेको छ। त्यस्ता केहि मिथ्यालाई यहाँ प्रष्ट पारिएको छ। गलत सूचना वा अफवाह फैलाउनु हुँदैन। थप जानकारीका लागि सेन्टर्स फर डिजिज कन्ट्रोल एन्ड प्रिभेन्सन (CDC.gov) र विश्व स्वास्थ्य संगठन (WHO.int)को वेबसाइट हेर्नुहोस्। कोरोना भाइरससम्बन्धी कुनै जिज्ञासा वा प्रश्न भए तपाईंको समुदायमा खटिएका आइएक्टका प्रतिनिधिसँग पनि सम्पर्क गर्नुहोस्।

- मिथ्या:** गर्मी मौसम भएको क्षेत्रमा कोरोना भाइरस फैलिदैन।
तथ्य: कोरोना भाइरस गर्मी र बढि आर्द्रता भएको स्थान लगायत सबै क्षेत्रमा फैलिन्छ।
- मिथ्या:** तातो पानीले नुहाए कोरोना भाइरस रोकथाम हुन्छ।
तथ्य: तातो पानीले नुहाउँदा कोरोनाभाइरस रोकथाम हुँदैन। खासमा धेरै तातो पानीले नुहाए चोटपटक लाग्नसक्छ।
- मिथ्या:** लामखुटेको टोकाइबाट कोरोना भाइरस सर्छ।
तथ्य: गलत। हालसम्म लामखुटेले टोकेर कोरोना भाइरस सरेको कुनै जानकारी वा प्रमाण भेटिएको छैन।
- मिथ्या:** शरिरमा अल्कोहल, क्लोरिन वा ब्लिच छर्किए कोरोना भाइरस नष्ट हुन्छ।
तथ्य: होइन। शरिरभित्र प्रवेश गरिसकेको भाइरस त्यसरी नष्ट हुँदैन। शरिरमा अल्कोहल, क्लोरिन वा ब्लिच छर्किए आँखा र मुख साथै लता कपडालाई पनि हानि पुग्न सक्छ।
- मिथ्या:** निमोनियाको खोपले नयाँ कोरोना भाइरसबाट सुरक्षा दिन्छ।
तथ्य: निमोनियाको खोपले कोरोना भाइरसबाट सुरक्षा दिदैन। भाइरस नयाँ र भिन्न भएकाले बेग्लै खोप चाहिन्छ। अनुसन्धाताहरू खोप विकास गर्ने प्रयास गरिरहेका छन्।
- मिथ्या:** जाडो मौसम र हिउँले नयाँ भाइरस नष्ट हुन्छ।
तथ्य: हुँदैन। जाडो मौसमले कोरोना भाइरस नष्ट हुन्छ भनेर विश्वास गर्नुपर्ने कुनै कारण छैन।
- मिथ्या:** _____ खाए/पिए कोरोनाभाइरस रोकथाममा सहयोग पुग्छ।
तथ्य: कुनै विशेष खाद्य वा पेय पदार्थले कोरोना भाइरसबाट सुरक्षित राख्ने प्रमाण फेला परेको छैन।
- मिथ्या:** ६० वर्षभन्दा बढि उमेरका व्यक्तिलाई मात्रै कोरोना भाइरसको संक्रमण हुन्छ।
तथ्य: गलत। सबै उमेरका व्यक्तिलाई कोरोना भाइरसको संक्रमण हुनसक्छ। (कृपया “लक्षण” खण्ड हेर्नुहोस्।)
- मिथ्या:** एन्टिबायोटिकले कोरोना भाइरसको रोकथाम र उपचार हुन्छ।
तथ्य: हुँदैन। एन्टिबायोटिक ब्याक्टेरियाको रोकथाम/उपचारका लागि मात्रै प्रभावकारी हुन्छ। भाइरसका लागि होइन।
- मिथ्या:** कोरोना भाइरस रोकथाम र उपचारका लागि विशेष औषधी छन्।
तथ्य: अहिलेसम्म कोरोना भाइरसको रोकथाम वा उपचारका लागि कुनै विशेष औषधी उपलब्ध छैन।
- मिथ्या:** गर्मी मौसम सुरु भएपछि कोरोना भाइरस पनि हराएर जानेछ।
तथ्य: गलत। अघिल्ला महाव्याधिमा मौसमको कुनै प्रभाव परेको थिएन। साथै उत्तरी गोलार्द्धमा गर्मी सुरु भए पनि दक्षिणी गोलार्द्धमा जाडो सुरु हुँदैछ। भाइरस विश्वभरि फैलिएको छ।
- मिथ्या:** जसले सजिलै दश सेकेन्ड सम्म सास रोक्न सक्छ सो व्यक्तिलाई कोरोना भाइरस भएको हुँदैन।
तथ्य: गलत। कोरोनाभाइरस संक्रमित धेरै युवा बिरामी दश सेकेन्ड भन्दा लामो समयसम्म श्वास रोक्न सक्छन्। भाइरसको संक्रमण नभएका धेरै वृद्ध यसो गर्न सक्दैनन्।
- मिथ्या:** कोरोना भाइरस घाँटीमा बस्छ। धेरै पानी पिए भाइरस पेटमा पुग्छ र एसिडले नष्ट हुन्छ।
तथ्य: कोरोना भाइरस घाँटीबाट प्रवेश गर्न सक्छ तर यो संक्रमित व्यक्तिको कोषिका (cell) सम्म पुग्छ। यसलाई धोएर सफा गर्न सकिदैन।
- मिथ्या:** ह्यान्ड सेनिटाइजर साबुन-पानी भन्दा प्रभावकारी हुन्छ।
तथ्य: हुँदैन। साबुन-पानीले हातमा भएका भाइरस नष्ट गर्ने र पखाल्न सक्छ। (हाम्रो छालाको कोषिकाभित्र प्रवेश गर्न सक्दैन।) यसरी धुलोमैलो पनि सफा हुन्छ। साबुन-पानी उपलब्ध नभएको अवस्थामा ह्यान्ड सेनिटाइजर प्रयोग गर्नु उपयुक्त हुन्छ।